Nacionalno pravo

Francuska

V tem razdelku boste našli pregled različnih pravnih virov v Franciji.

Pravni viri

Pravo v Franciji sestavljajo predvsem pisana pravila, ki jih imenujemo **pravni viri**. To so lahko predpisi, ki so jih sprejele države ali so bili sprejeti med državami na nacionalni ravni, sodna praksa nacionalnih ali mednarodnih sodišč ali predpisi, ki so sprejeti na krajevni ravni, kot so mestni odloki, ali ki jih sprejmejo poklicne organizacije, kot je zdravniška zbornica, pravila, ki jih državljani sklenejo med sabo, kot so kolektivne pogodbe ali pogodbe, in nazadnje običaji.

Ti viri so urejeni na podlagi **hierarhije predpisov**. Novi predpis torej:

mora upoštevati že prej sprejete višje predpise;

lahko spreminja prejšnje predpise na isti ravni;

povzroči razveljavitev nižjih predpisov, ki so v nasprotju z njim.

Mednarodni pravni viri

Mednarodne pogodbe in sporazumi

Da lahko mednarodna pogodba začne veljati v Franciji, mora biti ratificirana oziroma odobrena in objavljena. Nekatere mednarodne pogodbe **se uporabljajo neposredno** v francoskem pravnem redu, druge je treba **prenesti** v nacionalne predpise.

Pravo Evropske unije

Pojem prava Evropske unije se sklicuje na predpise, ki jih določijo institucije Evropske unije. To so lahko priporočila, mnenja, uredbe, odločbe, sklepi in tudi direktive.

Nacionalni pravni viri

Ustavni predpisi

ustava z dne 4. oktobra 1958;

preambula ustave z dne 27. oktobra 1946 in deklaracija o človekovih in državljanskih pravicah z dne 26. avgusta 1789 ter temeljna načela, priznana v zakonih republike, na katere se sklicuje;

sistemski zakoni, ki so Ustavnemu svetu predloženi pred razglasitvijo in naj bi dopolnjevali ustavo.

Zakonodajni predpisi

Zakon, ki ga sprejme parlament, je podrejen ustavi. Ustavni svet, kadar so mu zakoni predloženi, preveri njihovo **ustavnost** pred njihovo razglasitvijo, to je preveri njihovo skladnost z ustavo. Zakon lahko Ustavnemu svetu predložijo predsednik republike, predsednik vlade, predsednika narodne skupščine in senata ter 60 poslancev ali 60 senatorjev.Ustavni svet lahko med drugim na predlog sveta „Conseil d'État“ ali kasacijskega sodišča odloča o zahtevku za razveljavitev veljavnega zakona, ki ga vloži posameznik, ki v okviru spora, v katerem se uporabi ta zakon, izpodbija njegovo skladnost s pravicami in svoboščinami, ki jih zagotavlja Ustava.

Mednarodne pogodbe, ki jih ratificira Francija, so v skladu s členom 55 ustave nadrejene zakonodaji. Upravni sodnik ali sodnik na rednem sodišču torej zavrne uporabo zakona, ki se zdi nezdružljiv z mednarodno pogodbo, ne glede na to, ali je bila ta sklenjena pred zakonom ali po njem.

Uredbeni predpisi

Odloki

Vlada lahko v skladu s členom 38 ustave zaprosi parlament za dovoljenje, da za izvajanje svojega programa v določenem obdobju sprejema ukrepe, ki spadajo na področje zakonodaje. Ti odloki so formalno izvršilni akti, dokler jih zakonodajalec ne ratificira, in se torej lahko do njihove ratifikacije izpodbijajo pred upravnim sodiščem.

Uredbe

Uredbe se **razlikujejo glede na organ, ki jih sprejme**:

dekreti predsednika republike ali predsednika vlade (kadar se sprejmejo v svetu ministrov ali svetu Conseil d'État, se lahko spremenijo samo pod enakimi pogoji);

medministrske ali ministrske odredbe;

uredbeni sklepi, ki jih sprejmejo organi države s prenesenimi pooblastili (prefekt, župan itd.) ali decentralizirani organi države (občina, departma, regija).

Kolektivne pogodbe

Delovni zakonik določa splošna pravila, ki veljajo za delovne pogoje. V tem okviru socialni partnerji v zasebnem sektorju (delodajalci in sindikati delojemalcev) sklenejo pogodbe in sporazume. Kolektivne pogodbe opredeljujejo vse delovne pogoje in socialna jamstva, ki veljajo za delojemalce v zadevnih strukturah (industrija predelovanja odpadkov in trgovina s takimi odpadki, domovi za mlade delavce, zavodi za dopolnilno pokojninsko zavarovanje itd.). **Kolektivni sporazumi** pa se nanašajo samo na posebno področje (plače, delovni čas itd.). Kolektivni sporazumi in pogodbe se lahko sklenejo na ravni panoge (vsa podjetja, ki opravljajo isto dejavnost na danem ozemlju), podjetja ali ustanove. Ministrstvi za delo, socialne zadeve in solidarnost ter za kmetijstvo in ribištvo se lahko odločita za „razširitev“ kolektivne pogodbe, tako da se uporablja za vse strukture panoge dejavnosti, na katero se nanaša.

Sodna praksa sodišč redne pristojnosti in upravnih sodišč

Sodno prakso lahko ustvarijo sodišča redne pristojnosti ali upravna sodišča. Sodna praksa sodišč redne pristojnosti razlaga pravo, vendar se načeloma uporabi le za zadevo, v kateri se presoja. Sodna praksa upravnih sodišč pa je nadrejena izvršilnim aktom, ker je z njo mogoče razveljaviti izvršilni predpis, in podrejena zakonodajnim aktom.

Institucionalni okvir

Zakonodajni postopek v Franciji

Treba je razlikovati med **osnutkom zakona**, ko pobudo za pripravo besedila zakona da vlada, in ki ga svetu ministrov predloži minister, in **predlogom** zakona, ko pobudo da parlament. Osnutek ali predlog zakona se predloži narodni skupščini ali senatu
Besedilo zakona nato preuči parlament. Sprejme se, ko ga v enaki obliki odobrita oba domova parlamenta.
Če se domova parlamenta ne strinjata, se začne postopek usklajevanja v paritetni mešani komisiji. Ta komisija, ki jo sestavlja po sedem poslancev in senatorjev, mora predlagati skupno besedilo zakona, običajno po dveh obravnavah v vsakem domu. Vlada lahko vendarle uporabi pospešeni postopek, v tem primeru se paritetna mešana komisija lahko ustanovi že po prvem branju.
Besedilo zakona razglasi (tj. podpiše) predsednik republike v 15 dneh po predaji besedila, ki ga je sprejel parlament, vladi. Predsednik lahko v tem času zahteva novo obravnavo besedila, ki se lahko predloži tudi Ustavnemu svetu, da preveri skladnost besedila z ustavo. **Razglašeni zakon** začne veljati po objavi v Uradnem listu.
Objava zakonov in uredb

Da bi bili zakoni in uredbe zavezujoči, morajo biti **državljani seznanjeni z njimi**. Posamične akte je tako treba vročiti osebam, na katere se nanašajo, splošne akte pa je treba objaviti
Predpisi o začetku veljavnosti zakonodajnih in izvršilnih aktov so bili z odlokom št. 2004– 64 z dne 20. februarja 2004 spremenjeni z veljavnostjo od 1. junija2004. Člen 1 civilnega zakonika tako zdaj določa da **akti začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu**, če ni navedeno drugače**.**
Vendar lahko v nujnem primeru začnejo veljati na dan objave zakoni, kadar je tako predpisano v odredbi o razglasitvi, in upravni akti, za katere je tako odločila vlada v posebni določbi.
Poleg **dekretov** se v **Uradnem listu objavijo tudi izvršilni akti**, ki jih sprejmejo pristojni državni organi na nacionalni ravni (ministrske odredbe, akti neodvisnih upravnih organov itd.). Odredbe ministrov se pogosto objavijo tudi v uradnih biltenih ministrstev
Objava samo v uradnem biltenu je mogoča le, če izvršilni akt zadeva samo zelo specifično skupino državljanov (predvsem uradnike in uslužbence ministrstva).
Za **akte organov lokalnih skupnosti** veljajo posebna pravila o objavi. Ne objavljajo se v Uradnem listu.
Okrožnice ali navodila načeloma nimajo moči izvršilnih pravnih aktov. Ti akti vsebujejo samo navodila službam za izvajanje zakonov in dekretov ali pa natančnejšo razlago nekaterih določb.
Da bi postale veljavne, jih je treba objaviti na zato predvideni spletni strani predsednika vlade (dekret 2008-1281 z dne 8. decembra 2008). Običajno se objavijo v uradnih biltenih ministrstev. Samo najpomembnejše okrožnice se objavijo v Uradnem listu.

Zbirke zakonodaje

Za j**avne pravne zbirke podatkov** v Franciji je odgovorna javna služba za objavljanje prava na spletu (SPDDI), uvedena z
dekretom št. 2002-1064 z dne 7. avgusta 2002 (angleška različica).
Ta sistem je natančno pojasnjen v navodilih o ponovni uporabi podatkov, ki so na voljo na Légifrance:
Légifrance vsebuje:
zakonike, zakone in uredbe v prečiščeni različici (**zbirka „Legi“**);
dokumente, kot so bili objavljeni v izdaji Uradnega lista „Zakoni in dekreti“ (**zbirka „Jorf“**);
razširjene nacionalne kolektivne pogodbe (**zbirka „Kali“**);
odločbe Ustavnega sveta (**zbirka „Constit“**);
sodbe Kasacijskega sodišča in pritožbenih sodišč (**zbirka „Cass“** za sodbe, objavljene v biltenu, **zbirka „Inca“** za neobjavljene sodbe, **zbirka „Capp“** za sodbe pritožbenih sodišč);
odločbe Državnega sveta in sodišča za spore, odločbe pritožbenih upravnih sodišč in izbor odločb upravnih sodišč (**zbirka „Jade“**);
sklepe Nacionalne komisije za informacijsko tehnologijo in svoboščine (CNIL) (**zbirka „CNIL“**).
Za informacijo, SPPDI skrbi tudi za druge spletne strani, ki so dostopne neposredno ali prek Légifrance, in sicer za spletne strani:
Računskega sodišča za odločbe finančnih sodišč;
vsakega ministrstva za njegov uradni bilten;
Generalnega davčnega direktorata za davčno dokumentacijo;
Ministrstva za zunanje in evropske zadeve za mednarodne konvencije (zbirka „Pacte“).
Informacije o pogojih iskanja in uporabi podatkov, ki spadajo v to drugo kategorijo, so na voljo na teh spletnih straneh.
Na strani Legifrance je mogoče najti tudi katalog zbirk podatkov, naštetih zgoraj.
Na voljo je tudi seznam tarif za licence Légifrance.

Zbirke podatkov

Spodaj je nepopoln seznam pravnih zbirk podatkov:
zbirka LEGI vsebuje prečiščene različice zakonikov, zakonov in uredb;
zbirka JORF vsebuje dokumente, kot so bili objavljeni v izdaji Uradnega lista „Zakoni in dekreti“;
zbirka KALI vsebuje razširjene nacionalne kolektivne pogodbe;
zbirka CONSTIT vsebuje odločbe Ustavnega sveta;
zbirka JADE vsebuje odločbe Državnega sveta in sodišča za spore, odločbe pritožbenih upravnih sodišč in izbor odločb upravnih sodišč;
zbirka CNIL vsebuje sklepe CNIL (Nacionalne komisije za informacijsko tehnologijo in svoboščine).
Sodna praksa Kasacijskega sodišča je na voljo na njegovi spletni strani.
Na voljo je tudi spletna storitev za naročanje sodb Kasacijskega sodišča, nekatere sodbe Kasacijskega sodišča pa so prevedene v angleščino, arabščino in mandarinščino.
Zadnja posodobitev: 13/12/2016
Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.